

temeljnu intenciju skupa kojim se htjelo promisliti mogućnosti kulturne sociologije, u njezinoj razvojnoj perspektivi i u teorijski plodnim sučeljavanjima s komplementarnim disciplinama.

Željka Tonković
*Odjel za sociologiju,
Sveučilište u Zadru*

Međunarodna konferencija »Qualitative Transitions: Issues of Methodology in Central and South-East European Sociologies«

Rijeka, 19–21. studenog 2010.

Na riječkom Filozofskom fakultetu od 19. do 21. studenoga 2010. u organizaciji Hrvatskoga sociološkog društva održana je međunarodna konferencija »Qualitative Transitions: Issues of Methodology in Central and South-East European Sociologies«. To je već druga međunarodna konferencija koju HSD organizira uz podršku Međunarodnoga sociološkog društva (ISA), čime su okupljanja hrvatske sociološke zajednice (uz bijenalni Nacionalni sociološki kongres) postala godišnja pojava. Također već iz tematskih odrednica ovih okupljanja posljednjih godina (metodološki izazovi, sociologija i interdisciplinarnost), kao i naziva recentne publikacije u izdanju HSD-a (*Hrvatska sociologija: razvoj i perspektive*) može se primijetiti da se sociologija u Hrvatskoj nalazi u procesu introspekcije. Taj se proces očitovao i na riječkoj konferenciji kako

iz izlaganja, tako i iz brojnih rasprava koje su uslijedile.

Misao vodilja skupa bila je »kvalitativni zaokret« (»qualitative turn«) u sociologijama postsocijalističkih zemalja Srednje i Istočne Europe. »Kvalitativni zaokret« u tim zemljama kasni za povećanjem interesa za kvalitativnom metodologijom u zapadnim sociologijama i zbog duge dominacije marksističkog pristupa kao što je nedavno za hrvatsku sociologiju utvrdila Inga Tomić-Koludrović. Ipak da jugoslavenska sociologija nije bila u potpunosti lišena kvalitativnih istraživanja svjedočio je svojim primjerom Frane Adam sa Sveučilišta u Ljubljani. On je u uvodnom predavanju, dijelu panel diskusije o stanju kvalitativne metodologije u postjugoslavenskom društvenoistraživačkom kontekstu, prikazao svoj dugogodišnji istraživački rad u kojem se koristio i kvalitativnim i kvantitativnim metodama. Smiljka Tomanović sa Sveučilišta u Beogradu prikazala je pak svoje longitudinalno kvalitativno istraživanje u kojem posljednjih desetak godina prati odrastanje djece iz dvaju beogradskih kvartova. Krešimir Kufrin sa Sveučilišta u Zagrebu govorio je o stanju kvalitativne metodologije u hrvatskoj sociologiji. On je naglasio da se ponajprije bavi kvantitativnim istraživanjima te je uspoređivao kvalitativnu i kvantitativnu metodologiju.

Krzysztof Konecki u ulozi predsjednika ESA-ine istraživačke mreže za kvalitativne metode u svojem je uvodnom govoru istaknuo poteškoće na koje je nailazio tijekom svog rada kao »kvalitativac« u prevladavajućem »kvantitativnom« okruženju. No, govorio je i o institucionalizaciji kvalitativne metodologije kroz ESA-inu mrežu i kroz

specijalizirane časopise za kvalitativnu metodologiju. Konecki je u svojem pozvanom izlaganju predstavio vizualnu utemeljenu teoriju. Drugo pozvano i vrlo zapaženo izlaganje održao je Giampietro Gobo s Milanskog sveučilišta u kojem je, komparirajući statistička i etnografska istraživanja, govorio o problemu zaključivanja iz uzorka i slučaja.

Prijavljena izlaganja mogla bi se podijeliti u tri skupine. Izravno su se problemima kvalitativne metodologije bavila izlaganja Tomislava Janovića o važnosti interpretativnog pristupa u društvenim znanostima, Tanje Vučković Juroš o manjkavostima objavljenih kvalitativnih istraživanja u hrvatskim društvenim znanostima, Petre Rodik i Jake Primorac o korištenju softvera za analizu kvalitativnih podataka. Korištenje kvalitativne metodologije u posebnim sociologijama analizirano je na primjerima razvoja urbane sociologije od Čikaške škole do danas (Ognjen Čaldarović i Jana Šarinić), »kvalitativnog zaokreta« u sociologiji religije (Slavica Jakelić) i analize mladih u sociologiji medija (Krešimir Krolo). Ipak najveći broj izlaganja bili su primjeri provedenih i provođenih istraživanja u kojima su korištene kvalitativne metode. Boris Banovac i Vjerran Katunarić govorili su o korištenju kvalitativnih i kvantitativnih metoda u istraživanju područja sukoba i mira. Lynette Šikić-Mićanović propitivala je važnost kvalitativne metodologije kao prostora artikulacije iskustva beskućnika, a Anna Kacperczyk prikazala je korištenje etnografskih metoda u analizi subkulture penjača. Damir Šoh govorio je o epistemološkom i metodološkom okviru istraživanja biciklizma u Zagrebu, dok je isti okvir svog istraživanja o pristupu visokoškolskom obra-

zovanju prikazala Karin Doolan. Sven Marčelić je naglasio značenje korištenja kvalitativne metodologije u analizi prijavljivača plagijata. Valerija Barada je analizirala odnos ispitivačice i ispitanica u intervjuiranju grafičkih dizajnerica. Jasmina Božić govorila je o pouzdanosti podataka dobivenih s pomoću utemeljene teorije na primjeru istraživanja bolonjskog procesa na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, dok je Edgar Buršić govorio o mogućnostima korištenja utemeljene teorije u analizi traženja talijanskog državljanstva. Nikša Dubreta i Helena Trbušić prikazali su istraživanje o netehničkom obrazovanju studenata strojarstva u kojem su koristili analizu diskursa, metodu promatranja i dubinske intervju. Marija Brajdić-Vuković govorila je o korištenju kvalitativne metodologije u istraživanju profesionalne socijalizacije mladih znanstvenika.

Napose treba pohvaliti namjeru organizatora da održavanjem popratnih događanja izvan akademskog okruženja i ljude izvan struke upozna sa sociološkim istraživanjima. Umjetnička izložba Petre Rodik i okrugli stol o sociološkim istraživanjima u Hrvatskoj na kojem su sudjelovali Inga Tomić-Koludrović, Krešimir Kufrin i Mirko Petrić upozorili su na probleme s kojima se sociolozi susreću tijekom svojih istraživanja. Konferencija je pak opet pokazala da se sociološka znanost, sudeći po prezentiranim epistemološkim i metodološkim dilemama za koje se u jednoj rasprava istaknulo da bi već trebale biti razriješene, još uvijek nalazi u pretparadigmatnoj fazi razvoja.

Nikola Petrović

*Institut za društvena istraživanja,
Zagreb*